

zbiornika zaporowego elektrowni Rybnik na podstawie analizy organizmów zespołu poroślinnego”.

Wyróżnienie Instytutu Biologii Doświadczalnej im. Marceliego Nenckiego:

6. **Tomasz Bryk** (uczestnik zawodów II stopnia XXXVIII Olimpiady Biologicznej) za pracę „Wpływ zawartości azotu w glebie na szybkość trawienia tkanek zwierzęcych w dzbankach dzbanecznika”

Michele Aleffi (red.): **Biologia ed ecologia delle briofite**. Antonio Delfino Editore, Medicina-Scienze, Roma, 2008, XII + 434 str., 158 rycin kreskowych, kolorowych i czarno-białych zdjęć, 40 map rozmieszczenia geograficznego, opr., format 24,7×17,5 cm. Cena: 45 €. ISBN 88-7287-355-X.

Chociaż włoska briologia nie zalicza się do światowych potęg, to badania nad mszakami na Półwyspie Apenińskim prowadzone są całkiem intensywnie w kilku ośrodkach akademickich. Koncentrują się one na ogół wokół lokalnej florystyki i fitysocjologii, rzadziej skupiają się na dziedzinach eksperymentalnych i ekologii. Trudno natomiast zauważyć jakiegokolwiek włoskie prace ze systematyki mszaków, co jest swoistym paradoksem, gdyż w przeszłości kraj ten szczycił się kilkoma systematykami najwyższej próby, by wspomnieć tylko: G. De Notarisa, G. Venturiego, C. Massolongo, G. Raddiego czy A. Bottiniego. Mimo braku rasowych taksonomów kraj ten doczekał się całkiem dobrej dwutomowej opisowej Flory mchów wydanej w 2001 i 2006 roku przez zmarłą niedawno C. Cortini Pedrotti. Dla wielu briologów może być więc całkowitym zaskoczeniem opublikowanie włoskiego podręcznika briologii, poruszającego rozmaite aspekty biologii i ekologii mszaków. Jest to opracowanie zbiorowe, przygotowane przez 21 autorów z uniwersytetów

7. **Karolina Kluz** (uczestniczka zawodów II stopnia XXXVIII Olimpiady Biologicznej) za pracę „Śmiertelność, jej przyczyny i produktywność miodu pszczoły miodnej *Apis mellifica* w 85 pasiekach województwa podkarpackiego”.

w Camerino, Rzymie, Neapolu, Palermo, Katanii i Cagliari, w których ogniskują się głównie aktualnie prowadzone badania mszaków we Włoszech.

Omawiana książka obejmuje 14 rozdziałów, z których szereg prezentuje zagadnienia nie uwzględnione w dostępnych podręcznikach briologii, w tym w opublikowanej ostatnio „Bryophyte biology” *, np. dotyczące splątka, cytologii i ultrastruktury, zastosowania metod molekularnych w badaniach ekologicznych, antybakteryjnej, antyoksydacyjnej i allelopatycznej aktywności mszaków, czy wykorzystania tych roślin do biomonitoringu ekosystemów lądowych. Bardzo ciekawy jest także krótki rozdział omawiający szkodliwe działanie mszaków na niektóre zabytki historyczne, w szczególności zbudowane z materiałów zawierających węglan wapnia, np. stare mury, mozaiki, fontanny i pomniki.

W innych rozdziałach poruszona jest problematyka bardziej znana, która doczekała się już kilku podsumowań w literaturze briologicznej. Dotyczy ona m.in. strategii życiowych i rozprzestrzeniania się mchów oraz tolerancji na metale ciężkie, ekologii, fitysocjologii i ochrony mszaków. W dwóch pierwszych rozdziałach przedstawiona jest ogólna charakterystyka mchów oraz wątrobowców i glików, zaś w rozdziale jedenastym obszernie omówione są problemy rozmieszczenia geograficznego mszaków we Włoszech. Wielką zaletą tego rozdziału są punktowe mapy rozmieszczenia geograficznego 74 gatunków mszaków w tym kraju, reprezentujących różne typy zasięgowe.

Włoski podręcznik biologii i ekologii mszaków jest bardzo ciekawą lekturą, chociaż dla wielu jego potencjalnych użytkowników przeszkodą w przyswojeniu jego treści będą na pewno względy językowe. Niemniej jednak może on okazać się wartościowym źródłem najnowszej literatury, obficie cytowanej przez autorów poszczególnych rozdziałów. Sama książka nie prezentuje się zbyt efektownie. Wydrukowane jest na dość pośledniej jakości papierze, przez co liczne publikowane w niej czarno-białe fotografie, zwłaszcza ilustrujące ultrastrukturę różnych organów, są niezbyt czytelne. Również reprodukcje kolorowych fotografii pozostawiają wiele do życzenia. Mimo tych uchybień książka jest wartościowym przyczynkiem do literatury briologicznej, stanowiąc cenne uzupełnienie publikowanych ostatnio w języku angielskim opracowań syntetycznych i na pewno zainteresowani czytelnicy odnajdą w niej interesujące fragmenty.

Ryszard Ochrya (Kraków)

* Patrz recenzja R. Ochrya, *Wszechświat* 111 (4–6): 160–161, (2010)